

Pavol Rankov
ROZ-HREŠ-(E)-NIE
(jednoaktovka)

Jozefovi s veľkou vďakou
za pomoc a rady

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2025

© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2025
Inscenačné práva © Pavel Rankov, 2025
ISBN 978-80-8161-706-5

OSOBY

Kňaz: 60 – 65 rokov, sebaistý, prísny typ, vládne vo svojej farnosti, má sklony k rutine, formálnosti, didaktizmu, verklíkuje formuľky, ktoré už stokrát povedal.

Penitentka: 65 – 70 rokov, vulgárny, ordinárny, sarkastický typ, navonok spočiatku so sklonom k primitívnej irónii aj sebaíronii, sama nevie, či žartuje, alebo hovorí vážne.

SCÉNA

Prázdne javisko v tme. Zadná stena je biela (bude slúžiť ako premietacie plátno).

Prichádza Kňaz. Zatiaľ je to iba neurčitý muž (možno kulisár), rozoznávame čiernu farbu nejakého oblečenia. Rezko a bez námahy nesie čosi ako veľkú mriežku v drevenom ráme (ako okennú sieťku proti hmyzu). S ľahkosťou to položí do stredu javiska.

Keď muž (Kňaz) od objektu odchádza, postupne sa rozsvetľuje reflektor a objekt osvetľuje (nie je zatiaľ identifikovateľné, čo to je).

Muž (Kňaz) zo zákulisia prináša najskôr dva vysoké štíhle svietniky, potom stoličku. Kladie stoličku chrbtom k predchádzajúcemu objektu (sietke). Muž (Kňaz) si sadá obkročmo na stoličku, na sekundu vesele napodobní jazdu na koni. Potom prudko stoličku obracia bokom k sietke. Ešte stále sme nevideli kňazský kolárik.

Muž (Kňaz) zo zákulisia prináša veľký drevený objekt pripomínajúci rám obrazu. Nesie ho na pleciah. Vyzerá ako zapriahnutý (alebo ukrižovaný), ale objekt mu nie je ťažký. Akoby nevedel, kam ho uložiť, chodí s ním hore-dolu, ale bez námahy. Napokon objekt položí z opačnej strany sieťky, potom ho obráti. Niektorí diváci už teraz pochopili, že to je spovedné kľačadlo a všimli si aj kňazov kolárik.

Kňaz si sadá na stoličku. Vytiahne z vrecka zvinutú fialovú stólu a prehodí si ju okolo krku. Teraz všetci diváci rozoznávajú spovednicu, to znamená stoličku pre kňaza, oddelujúcu mriežku a kľačadlo. Vidia Kňaza čakajúceho na kajúcnika, teda penitenta.

Kňaz čosi vyberá zo záhrenia. Osvetlí mu to namodro tvár, je to smartfón. Niečo tam ťuká, kliká, skroluje. Využíva „voľný“ čas (možno si pripravuje kázeň, možno číta e-noviny).

Ticho.

Zo zákulisia sa vynára Penitentka, seniorka v obstarožnom kožuchu a pod ním v obstarožnom nohavicovom kostýme s veľkou nákupnou taškou v ruke. Neisto sa obzerá dookola, váha, či sa priblížiť.

Penitentka pristúpi ku Kňazovi. Tašku oprie o kľačadlo. Vyzlečie si kožuch, no nie je ho kam položiť, po krátkom váhaní si ho prehodí cez plecia. Prešľapuje, nevie kam sa má posadiť, postaviť či klaknúť si. Kňaz si až vtedy všimne Penitentku, smartfón rýchlo skrýva do záhrenia.

Penitentka si nedôverčivo obzerá kľačadlo, potom si skusmo klakne na staré boľavé kolená. Zjojne a radšej nemotorne vstane.

Penitentka:

Alebo mám kľačať?

Kňaz (*didakticky*):

Najsamprv sa hádam pozdravíme, všakže? Pochválený buď,
Ježiš Kristus.

Penitentka:

Jasnačka! Pochválený buď, Ježiš Kristus.

Kňaz:

Ak vám to zdravotný stav dovoľuje, mali by ste kľačať. Pri
vyznávaní hriechov je to znak pokory pred Pánom.

*Penitentka si s ochkaním klakne, mrví sa na kľačadle, hľadá naj-
lepšiu polohu.*

Penitentka:

Už mám začať?

Kňaz:

Mali by ste.

Penitentka:

Máte tu dosť teplo, asi aj veľa platíte za kúrenie. Bojím sa,
že sa spotím, lebo potom by som vonku mohla prechlad-
núť. Môžem sa vyzliecť?

*Penitentka zasa vstáva a hľadá miesto na odloženie kožucha. Kňaz
zatiaľ pozrie na hodinky v mobile, mobil blikne. Napokon si Peni-
tentka klakne a kožuch položí vedľa seba na zem.*

Penitentka:

Chcem sa vyspovedať.

Kňaz (*žičlivo*):

Pravdaže, uľavte svojmu svedomiu.

Ticho.

Kňaz (*chce pomôcť*):

Kedy ste naposledy prijali sviatosť zmierenia?

Penitentka:

Čo, prosím? Čo som?

Kňaz:

Kedy ste boli naposledy na svätej spovedi?

Penitentka:

V sedemdesiatom druhom alebo treťom.

Kňaz:

V minulom storočí?

Penitentka:

V minulom tisícročí. Po birmovke som sa ešte párkrát vyspovedala. A potom – šlus.

Kňaz (*didakticky verklíkuje*):

Veľa ste zanedbali, dcéra... totiž sestra. Spovedou sa kajúcnik stavia zoči-voči hriechom, ktorými sa previnil, a berie za ne zodpovednosť. Viete, ako to hovorím žiakom na náboženstve? Deti, ak ste zjedli pokazené jedlo, vyvráťte ho a uľaví sa vám.

Penitentka:

Rozumiem, spovednica je také grcátko, hajzlová misa pre dušu.

Kňaz (*zaskočený*):

No, hm... tak spovednica je duchovná čistiareň. Napokon už nie je podstatné to, čo odišlo, ale to, čo sa očistilo, teda ľudská duša. Za tie dlhé roky sa asi aj tá vaša od všeličoho zababrala a my to teraz dáme preč.

Penitentka:

Tak spláchnime ten sajrajt.

Kňaz:

Po toľkých rokoch by sa žiadala generálna spoveď. Pripravili ste sa?

Penitentka (*mrmle*):

Na generála? Pripravovala som sa iba na nadporučíka, ale už som to nestihla. (*nahlas*) Tá generálna spoveď je jakože taká... extrasuper?

Kňaz:

Áno, to ste vystihli. Celoživotná spoveď.

Penitentka:

Viac-menej tak nejako som si to predstavovala.

Kňaz:

Ale nebude to trvať päť minút. Máte dosť času?

Penitentka (*zvážnie*):

Podľa doktora mám ešte rok. To je dosť... dosť málo. Šak vlastne preto som tu. Chcem po sebe upratať.

Kňaz:

Upratať po sebe a hlavne upratať v sebe. Chcete sa znovu otvoriť Bohu?

Penitentka:

Povedala by som to skôr naopak – chcem, aby sa Boh jakože otvoril pre mňa.

Penitenka rukami naznačí otvorenú náruč.

Kňaz:

Rozhodli ste sa vyspovedať iba na základe zhoršeného zdravotného stavu?

Penitentka:

Odkedy mi kardiológ povedal pravdu, niečo sa vo mne ozýva omnoho silnejšie jak predtým. Asi je to takzvané svedomie. Tak som si povedala: Šak keď Boh neexistuje, nič sa mi nestane, keď sa vyspovedám. Ale prinajhoršom, ak Boh existuje, možno mi po spovedi odpustí.

Kňaz (*ostro*):

Takto nehovorte, prosím! Nepochybujte ani o Božej existencii, ani o Božom milosrdenstve. Takýto pochybovačný alibizmus je hriech.

Penitentka:

Aha, tak to máte – teda jakože my to máme – sakramentsky prísne. Ale šak som tu, aby som priznala svoje hriechy. Tak prvý je už vonku, ani to nebolelo. Ale je len taký polovičný, lebo som tu nielen kvôli kardiológovi, ale aj kvôli Vianociam. Vo mne sa to takzvané svedomie ozývalo už aj pred minulými Vianocami, keď som ešte o tejto diagnóze nemala ani tušáka. Lenže teraz, keď sa blížia moje možno fakt posledné Vianoce, tak som si povedala, že toto je najlepšia doba všetko to spláchnuť do... tej čistiarne duše.

Kňaz:

Výborne! Advent je obdobie pokánia, ale aj radostného očakávania narodenia Pána. Veľmi vhodný čas na generálnu spoveď.

Ticho.

Penitentka:

Mám trému. Už som zabudla, jak sa to robí. Predsa len, taký hriech, to neni len jak nejaký priestupok, to je rovno trestný čin.

Kňaz (*didakticky*):

Hriech je morálna kategória, nie právna. Sudca na základe trestného činu vynesie rozsudok, ale kňazovo rozhrešenie je čosi úplne iné, povedal by som, že je to dokonca presný opak. Nie trest, ale odpustenie. Pán Ježiš povedal: Neprišiel som svet súdiť, ale svet spasiť. Takže sa budete spovedať preto, aby vás Pán mohol spasiť. Ako sme povedali – vy vpustíte Pána do svojho srdca a on vám potom odpustí.

Penitentka:

Fifty-fifty.

Kňaz sa nadýchne, aj by čosi povedal, ale potom len mávne rukou.

Kňaz (*netrzeplivo*):

Ale už naozaj začnite. Popíšte rad-radom všetky hriechy, na ktoré si spomínate.

Penitentka:

To jakože mám hovoriť aj to, že som opisovala na písomke pred päťdesiatimi rokmi? Čerta starého pred päťdesiatimi,

to sa ešte robím mladá! Bude to už skoro šesťdesiat... Odpisovať som začala velice skoro.

Kňaz:

Ak si na to dodnes spomínate, tak to zrejme ťaží vaše svedomie.

Penitentka:

Spomínam si hlavne na ten strach. Nakoniec ma fyzikárka aj tak pristihla a schytala som päťku aj poznámku. Tá istá nás učila aj matiku. Aj tam ma načapala s ťahákom. Ale neprestala som, na všetky písomky som si robila ťaháky. *(zamyslí sa)* Každý týždeň sme mali asi tak jednu písomku, to sú štyri mesačne, krátko desať mesiacov. To je štyridsať ťahákov ročne. Krátko deväť rokov základka plus štyri roky gympeľ. To je päťstodvadsať hriechov len za písomky. Pekne sa mi to nakopilo! A to som ani netušila, že aj z ťahákov sa budem spovedať. To najlepšie – teda akože to najhoršie – ešte len príde. Ani neviem, jak pokračovať, jak všetky tie hriechy uchopiť.

Kňaz *(prísne)*:

Pripravovali ste sa na túto svätú spoveď spytovaním svedomia?

Penitentka:

Keď ja ale nepoznám tie formulky. Myslela som, že vy ma cez všetko prevediete jak takú ovcu. Šak keď ste duchovný pastier.

Kňaz:

No... Áno, prevediem.

PAVOL RANKOV
ROZ-HREŠ-(E)-NIE
(jednoaktovka)

Vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2025, ako svoju 4 558. publikáciu
Edícia *Divadelná knižnica*, 87. zväzok
(prvý po obnovení činnosti
Spolku svätého Vojtecha v roku 1990)
Zodpovedná redaktorka Martina Grochálová
Odborná spolupráca Zdenka Pašuthová
Jazyková úprava Lenka Bebjaková
Grafický návrh a sadzba Pergamen
Tlač KO & KA, spol. s r. o., Bratislava
Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18
objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-706-5